Liviu Radu

Primul pas

Se spune că primul pas este cel mai important într-o călătorie. Sigur, nu poţi duce la bun sfârşit decât ceva început. Numai că nimeni n-a sesizat, se pare, că nu contează în mod deosebit pasul dintâi, *ci direcţia în care îl faci.* Pentru că un pas într-o direcţie greşită înseamnă cu certitudine un efort în plus, o întârziere, ba chiar premisa sfârşitului nefericit al călătoriei abia începute.

Dar ca să faci un pas în direcţia obiectivului dorit trebuie să ştii - măcar aproximativ - încotro vrei să ajungi. Altfel trebuie să mergi aiurea, la întâmplare, sperând să nimereşti, cândva, calea cea bună.

Uneori te pregăteşti din greu pentru toată călătoria, ai provizii, mijloace de transport, chiar şi cadouri pentru cei la care vei ajunge - şi, înainte să faci primul pas, îţi dai seama că nu ştii încotro s-o iei.

Sau porneşti într-o direcţie, crezând că vei ajunge într-un loc, şi te trezeşti că ai ajuns în cu totul altă parte, ba chiar descoperi tărâmuri despre a căror existenţă nu bănuiai nimic. A se vedea cazul lui Columb, de exemplu...

Marile descoperiri umane au fost făcute din întâmplare, la nimereală, în timp ce căutările deliberate, justificate logic şi documentate s-au dovedit simple căutări de potcoave de cai morţi. Căutări scump plătite, atât material, cât şi cu vieţi omeneşti. Ca să ne menţinem tot în domeniul geografic, exemplul cel mai tipic este căutarea trecătorii din nord-vest.

Putem deci deduce că, dacă o expediţie este bine pregătită şi cu un ţel precis, va da greş în mod cert.

Deci expediţia *Space Beagle 284* va eşua, precum cele care au precedat-o.

Un exemplu tipic de irosire stupidă de resurse şi efort, o chestie perfect omenească.

Pe cuvântul meu, de ce naiba colindasem ca disperaţii pustietăţile cosmosului? Puteam să fi stat acasă, să ne fi distrat şi să fi întemeiat familii, apoi să fi întocmit un raport final, care ar fi avut acelaşi conţinut cu cel pe care-l pregăteau acum comandaţii expediţiei.

Evident, am cam scăpat hăţurile şi sunt mult mai acru ca de obicei.

Dar cine n-ar fi, dacă se pregăteşte să moară?

Şi bineînţeles că o să mor, din moment ce această acţiune stupidă, pe care chiar eu am propus-o şi am justificat-o, este singura cu un scop clar, cu o direcţie precisă şi bine explicitată. Adică sortită din start eşecului.

Stai un pic, amice. Aici intrăm într-un cerc vicios. Aproximativa mea sinucidere nu urma să se sfârşească prin moartea subsemnatului, deci eşecul acţiunii ar fi avut ca efect decesul meu, numai că succesul planificat al intervenţiei mele disperate se baza pe faptul că apropierea mea de moarte putea genera o intervenţie salvatoare, iar dacă dădeam greş, atunci n-aş fi fost în pericol de moarte, nu?

Nu. Puteam să eşuez în intenţia mea prin simplul fapt că n-ar fi intervenit nimeni să mă salveze - după cum era de aşteptat - şi m-ar fi înghiţit neantul...

Singurul lucru care s-ar fi desfăşurat conform planului iniţial ar fi fost moartea lentă, aşa cum o pregătisem.

Nici măcar nu puteam să spun că astea erau riscurile meseriei, pentru că funcţia mea pe navă - de negociator - nu implica nici un fel de riscuri. În afară de cele pe care mi le pregătisem singur.

Ce pericole m-ar fi ameninţat, din moment ce trebuia să tratez cu specii inteligente?

Nici un pericol, vă spun eu, din moment ce în tot universul ăsta afurisit nu există decât o singură specie care pretinde că este înzestrată cu inteligenţă - deşi, după cum se comportă, numai de inteligenţă nu dădea dovadă. Adică noi, oamenii, singurii stăpâni ai unui univers gol-goluţ, ce ne stătea la dispoziţie.

Numai că toate calculele statistice şi probabilistice demonstrau că *trebuia* să existe şi alte specii inteligente, iar expediţiile *Space Beagle* le căutau de zeci de ani. Fuseseră descoperite tot felul de forme de viaţă, dar toate primitive, fără sclipirea aceea pe care o numim inteligenţă.

Evident, depăşisem de multă vreme concepţia că orice fiinţă inteligentă trebuia să fie umanoidă. Căutam inteligenţa la orice soi de purtător de viaţă şi ştiam că inteligenţa unor făpturi neumane n-ar fi semănat deloc, prin manifestări, cu cea omenească.

Manualele erau foarte clare: *inteligenţa se manifestă prin comportament dovedind coerenţă logică şi, mai ales, adaptabilitate lucidă la condiţii variabile, care nu seamănă cu acelea care generaseră instinctele şi rutinele de supravieţuire ale speciei.* Adică fusesem instruit să caut inteligenţă şi acolo unde nu exista societate sau tehnologie - sau unde cea existentă nu semăna în nici un fel cu ceaa ce considerau oamenii societate, respectiv tehnologie. Mă pregătisem să contactez orice fel de inteligenţă, să găsesc o cale de înţelegere şi să cimentez acea înţelegere printr-un tratat încheiat în baza intereselor comune.

Numai că noi nu găsisem nici un fel de specie inteligentă, iar postul de negociator pe o navă interstelară ajunsese fie o sinecură, fie rezervat unor visători incurabili, cărora căpitanii miloşi le ofereau şansa de o reveni cu picioarele pe pământ (bizară expresie, dacă ne gândim că acea trezire la realitate ar fi trebuit să se petreacă în vidul cosmic....).

Şi expediţia noastră s-ar fi întors fără nici un rezultat (dacă nu luăm în considerare succesele colaterale, cele de care se interesau de fapt academia şi institutele finanţatoare, adică studierea de sisteme stelare, planetare, cartografie cosmică, identificarea unor planete locuibile şi alte chestii lipsite de interes, dar cu mare aplicabilitate practică), dacă n-aş fi fost vigilent.

Ajunsesem la marginea unei zone ciudată, fără sisteme solare - deci şi fără planete -, care nu trezise interesul majorităţii colegilor mei. Doar câţiva astronomi ar fi vrut să ştie ceva mai mult despre norii cosmici de acolo, aglomeraţii simpliste de atomi izolaţi, răspândiţi prin spaţiu. Îl convinseseră pe căpitan să-i lase să exploreze regiunea şi, după ce primiseră aprobarea, se urcaseră în două nave de cercetare şi se lansaseră spre locul pe care voiau să-l studieze.

Numai că nu ajunseseră la el.

Nu reuşiseră să ajungă la el.

Navele întâlniseră o rezistenţă ciudată. Ca şi cum spaţiul ar fi avut o structură omogenă, solidă, şi nu putea fi străbătut. Cu toate că analizele spectroscopice găsiseră doar componente banale - hidrogen, heliu şi alţi atomi izolaţi - într-o stare concentraţie evident rarefiată.

Deci navele de cercetare nu putuseră să înainteze, ca şi cum în faţa lor s-ar fi aflat un zid. După ce insistaseră zadarnic, forţând inutil motoarele, colegii noştri deveniseră prudenţi şi se

întorseseră la bordul lui *Space Beagle 284,* unde raportaseră ciudăţenia. Căpitanul, cuprins de curiozitate, expediase câteva sonde automate, complet robotizate, cu scopul de a culege probe. Sondele fuseseră aruncate înapoi, de parcă declanşaseră un resort imens. Pagubele nu fuseseră foarte mari, aparatura putea fi reparată fără multă bătaie de cap, dar căpitanul decise să nu rişte, din moment ce aveam de-a face cu fenomene necunoscute.

Atunci am intervenit eu.

Scanarea zonei, cu gravitometrul, demonstrase că nu exista nici o anomalie gravitaţională, nici o gaură neagră (care ar fi trebuit să capteze navele şi să nu le mai lase să plece), nici o pată albă (care ar fi respins de la distanţă orice obiect care s-ar fi apropiat). Aveam impresia că incidentele reprezentau o abatere controlată de la legile cunoscute ale fizicii. O abatere controlată *conştient.*

Asta însemna o intervenţie inteligentă.

Degeaba încercaseră colegii să mă convingă că nu existau condiţii pentru apariţia şi supravieţuirea unor fiinţe inteligente. Că ar fi vorba doar de fenomene logice, dar pe care noi nu le cunoscusem până atunci. Existau câteva amănunte care demonstrau clar că fusese vorba de manifestarea unei inteligenţe, a unei inteligenţe de-un tip diferit de cel omenesc.

De fapt, contase modul în care se reacţionase la cele două tipuri de nave. Atunci când fuseseră nave cu oameni pe ele, li se creease un soi de baraj care le oprise înaintarea, fără a le produce nici o defecţiune, nici o pagubă, nimic ce-ar fi ameninţat vieţile pasagerilor. Iar sondele robotizate fuseseră zvârlite înapoi fără menajamente, fără pic de grijă. Căpitanul îmi replicase că fusese vorba de un lucru mult mai simplu, că diferenţa de mărime şi masă fusese cea care produsese manifestări diferite. Navetele nu avuseseră o inerţie gravitaţională suficient de mare ca să reziste impulsului de respingere - probabil gravito-masic - generat de norii cosmici.

Numai că eu eram convins că-i vorba de-o inteligenţă cu spirit de discernământ şi care avea *norme morale*, care respecta viaţa şi care nu intenţionase să ne facă nici un rău.

Ca atare, profitând de privilegiile postului meu, am impus căpitanului să-mi pună la dispoziţie o navă de cercetare. Şi m-am îndreptat spre norii cosmici.

Ca şi camarazii mei, am întâmpinat o rezistenţă de neînvins. Mă aşteptasem la asta şi pregătisem o surpriză pentru cei ce se

ascundeau în norii aceia stranii. Am lăsat motoarele în funcţiune, dar am deschis ventilele instalaţiei de asigurare a vieţii, lăsând oxigenul să se scurgă lent în exterior. După o oră, două, aerul din navă n-ar mai fi fost respirabil şi m-aş fi sufocat.

Îmi riscam deliberat viaţa, jucam un soi de ruletă rusească în care aveam mari şanse să pierd. Dacă nu exista nici o inteligenţă extraterestră? Dacă fiinţele din norii cosmici, inteligente de felul lor, nu voiau sau nu puteau să mă salveze?

Am aşteptat, cuprins de îndoială, dar nedorind să cedez.

Încetul cu încetul, lipsa oxigenului se făcu simţit. M-a cuprins o ameţeală puternică, vedeam din ce în ce mai neclar, iar panica s-a năpustit asupra mea, cu ghearele întinse.

Mi-am dat seama că greşisem profund, că nu exista nici urmă de inteligenţă în vidul acela aproape perfect, că urma să mor prosteşte.

Am încercat să opresc scurgerea oxigenului, să comand întoarcerea navei, dar mintea mea înnegurată nu era capabilă să ia decizii corecte, pierdeam timpul, groaza mă copleşise atât de deplin, că nu reuşeam să fac nimic, doar să urlu disperat - mai bine zis, să horcăi disperat...

Apoi lumea se întunecă şi am alunecat în nefiinţă, regretând - cu o ultimă licărire a intelectului - că mă lăsasem mânat de iluzii stupide.

Când mi-am revenit, eram întins pe o pajişte verde, la umbra unor copaci cu frunziş des. Am fost pe deplin convins că murisem, pentru că nu puteau exista asemenea chestii în locul în care mă aflam.

- Nu, n-ai murit, îmi răsună în minte un glas furios. Deşi ai fi meritat să pieri. Niciodată n-am suferit capacitatea asta a oamenilor de a profita de bunele intenţii ale altora. Ăsta-i şantaj, dragul meu!

Era. Dar dacă altfel nu reuşisem să iau legătura cu forma aceea necunoscută de viaţă, cu inteligenţă şi cultură atât de dezvoltate, că putuse să găsească o formă de a ne înţelege...

- Mare brânză! bombăni vocea, încă furioasă. Sigur că pot să te înţeleg. Tragedia este că voi, oamenii, nu v-aţi străduit niciodată să mă înţelegeţi.

- O să încercăm să ne înţelegem. Putem negocia, putem încheia un tratat, cu obligaţii reciproce...

- Aiurea! M-am săturat de tratatele cu oamenii. Am încheiat atâtea şi niciodată nu le-aţi respectat.

- Tratate cu oamenii? Când? Cum?

- Dragul meu, am încheiat un tratat verbal, cu Abraham. Şi unul în scris, cu Moise. Apoi am crezut că-i cazul să le explicitez, în volume întregi. V-am furnizat Biblia, Coranul şi alte texte. Ce-aţi făcut cu ele? În afară de faptul că mi-aţi deformat cu neruşinare spusele, le-aţi folosit pentru scopuri egoiste! Nu mai vreau să am de-a face cu voi!

Abia atunci mi-am dat seama cu cine aveam de-a face şi cine era singura inteligenţă nonumană din univers. Am fost atât de uluit de descoperirea mea, încât un timp n-am ştiut ce să spun. Dar instinctul meu de negociator a fost mai puternic. Trebuia să existe o cale să ne înţelegem cu El...

Şi am găsit-o.

Aceasta este povestea primului pas adevărat în înţelegerea dintre Divinitate şi om, în înţelegerea Divinităţii de către om. Pentru că paşi către acea înţelegere se mai făcuseră, numai că nu în direcţia cea bună...

De aceea vă mai spun o dată: primul pas este important doar dacă-l faci în direcţia care trebuie.